

ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ

© Пасічник Ю.В., Хом'як Р.Л., 2000

ДУ «Львівська політехніка»

В умовах ринкових відносин для виробничої діяльності фірм актуальним є вміння застосовувати сучасні методи господарювання, зокрема прогнозування діяльності на перспективу. З метою передбачення прогнозних процесів розвитку фірм авторами статті пропонується широко використовувати фінансове моделювання.

The modern approaches the business operating activity have been considered. The basic theoretical concepts and the characteristics of the three approaches to the financial models have been introduced. The structural scheme of financial models has been suggested to practical use.

У ринкових умовах господарювання особливу актуальність відносно фірм набуває їх вміння застосовувати сучасні методи господарювання, в тому числі їх складову – прогнозування діяльності на перспективу.

Незважаючи на досить вагомі теоретичні напрацювання щодо роботи фірм в сучасних ринкових умовах, це питання є особливо вагомим для України, оскільки саме виробничі підрозділи економіки країни повинні забезпечити економічне зростання.

Виходячи з цього, в українській економічній науці назріла необхідність вироблення власного погляду на цю проблему. Деякі економісти розглядають фірму як цілісну одиницю, не вдаючись до детального аналізу її внутрішньої структури, абстрагуючись від їх групових інтересів. У класичній політекономії фірма розглядалася як сфера повноважних рішень індивіда: вони розглядали «економічну людину як персоніфікацію фірми.

А.Маршал і А.Пігу – представники неокласичної школи – розглядали фірму як деперсоніфіковану «економічну людину».

Засновники інституціональної економічної теорії (Роуз К., Коммонс Дж.) відзначили складну внутрішню структуру фірми. Еволюційна теорія фірми (А.Чандлер) стверджує, що «одиницею аналізу повинна бути сама фірма, а не трансакції або контрактні відносини, в які вона вступає». У цій теорії концентрується увага на безперервному динамічному процесі пристосування фірми до змінних умов через реорганізацію власних ресурсів. Менеджерам фірми має бути притаманний раціоналізм, який допомагав би формувати ринкові стратегії і перебудовувати їх структуру. В ринкових умовах господарювання важливе значення має пристосування фірми до зовнішніх факторів. Як адаптивна складна соціально-економічна мікросистема фірма характеризується наявністю колективної мети, узгодженим раціональним порядком дій. Вона формується в

умовах, залежних від зовнішнього та внутрішнього середовища і виступає інструментом адаптації до цих змін. З цієї точки зору фірма стає стабілізуючою силою, яка має протидіяти всім факторам, що вони породжують відхилення від раціональної лінії поведінки.

	1	Початкові дані про стан зовнішнього середовища (насиченість ринку, рівень цін, сировинне, матеріальне забезпечення)	
	2	Прогнозовані дані про стан зовнішнього середовища на досліджуваний період	
	3	Початкові дані про стан внутрішнього середовища (обладнання, кадри, фінансові ресурси)	
	4	Прогнозовані зміни даних внутрішнього середовища на досліджуваний період	
	5	Визначення необхідних інвестицій	
так	6	Визначення обсягу випуску продукції залежно від обсягів продажів з урахуванням прогнозованого стану зовнішнього та внутрішнього середовища фірми	ні
	7	Альтернативний варіант	
так	8	Оцінка наслідків за вибраним варіантом (аналіз фінансових коефіцієнтів, грошових потоків, зміни структури ринку, дії конкурентів)	ні
	9	Альтернативний варіант	
	10	Оптимальний варіант	
	11	Деталізація вибраного варіанта	

Повноцінна фінансова модель виробничої діяльності фірми

Для передбачуваних прогнозних процесів діяльності фірми в розвинених країнах світу широко застосовується фінансове моделювання. На жаль, в нинішніх умовах розвитку в українських фірмах це інструмент діяльності практично не використовується з таких причин:

- недостатня обізнаність фахівців фірми у таких проблемах;

- часта зміна законодавчих і нормативних актів, що унеможлиблює напрацювання програмних продуктів;

- наявність на українському ринку окремих монополістичних угруповань, що практично виключає конкуренцію з боку фірм, що розвиваються;

- складність і висока вартість розробок з фінансового моделювання в умовах України, що не дозволяє їх використовувати середнім фірмам.

При здійсненні фінансового моделювання можливі три підходи:

- перший – прагматично-інтуїтивний. Здійснюється фахівцями фірми або запрошеними експертами, які на підставі вивчення стану фірми та власного досвіду виконують цю роботу.

- другий – статистично-розрахунковий. Здійснюється на підставі аналізу роботи фірми в минулому. За допомогою таблиць умовно визначаються напрямки роботи фірми в майбутньому.

- третій – повноцінна фінансова модель. Розробляється групою фахівців у складі менеджерів, соціологів, представників основних виробничих підрозділів, фінансистів, бухгалтерів, програмістів. Повноцінна фінансова модель має враховувати всі основні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища фірми – стан обладнання, наявність власної сировинної бази, кваліфікацію персоналу, стійкість виробничих зв'язків з партнерами, можливість отримання кредитних ресурсів, дії конкурентів, зміни законодавства тощо. Особливу увагу необхідно приділити факторам зовнішнього середовища як найбільш непередбачуваним, особливо в умовах України.

Опрацювавши таку модель, можна з'ясувати фінансовий стан фірми через відповідний період часу з можливими варіантами. Структурна схема такої моделі наведена на рисунку.

Використовуючи цю модель, є можливість розрахувати результати конкретних передбачень прогнозного стану фірми в конкретний період часу. З урахуванням специфічних особливостей фірми відпрацьовують концепції їх дій на ринку.

1. Ворст П. Ревентлоу. Економіка фірми. М., 1994. 2. Теорія фірми / Под ред. Гальперина. С.-Пб., 1995. 3. Хелферт Э. Техніка фінансового аналізу. М., 1996.

УДК 336

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

© Полякова Л.М., Полякова В.В., 2000

ДУ “Львівська політехніка”

Розглянуто істотні аспекти організації та ведення обліку на малих підприємствах в реальній економічній ситуації. Проаналізовано звітність малих підприємств, розглядаються особливості організації обліку залежно від оподаткування.